

philippine studies

Ateneo de Manila University • Loyola Heights, Quezon City • 1108 Philippines

In Memoriam

Jose F. Lacaba

Philippine Studies vol. 33, no. 3 (1985) 378–381

Copyright © Ateneo de Manila University

Philippine Studies is published by the Ateneo de Manila University. Contents may not be copied or sent via email or other means to multiple sites and posted to a listserv without the copyright holder's written permission. Users may download and print articles for individual, noncommercial use only. However, unless prior permission has been obtained, you may not download an entire issue of a journal, or download multiple copies of articles.

Please contact the publisher for any further use of this work at philstudies@admu.edu.ph.

<http://www.philippinestudies.net>
Fri June 27 13:30:20 2008

apart from mind's insistent text,
 how, in that original horror,
 the first to fall was the word.

O, the truth's in heat,
 at bay,
 and all our dogs howling.

JOSE F. LACABA

In Memoriam

I

Dumadapa ang talahib
 sa hampas ng hangin at ulan,
 nanginginig ang dahon ng kamyas.
 Masuwerte ako't may bubong sa aking ulunan
 at masasarhan ko ang bintana
 kung ako'y maanggihan.
 Masuwerte, di tulad ng puno ng bayabas
 na susuray-suray, parang babagsak;
 di tulad ng mga hinahaplit ng lamig
 sa bangketa, sa ilalim ng tulay,
 sa loob ng mga dingding na yero't karton,
 o sawali't kugon,
 sa tubuhan at talahiban, sa gubat, bundok at parang.

Masuwerte ako't nararamdaman ko pa ang lamig.
 Marami na ang nilagom ng lamig,
 at ang aking dibdib
 ay parang niyog na pinupukpok ng mapurol na itak
 ngayon, habang ginugunita
 silang wala na sa ating piling:
 Emmanuel, kapatid;
 Leo, bayaw;
 Dodong, inaanak;
 Eugene, Tony, Lorena, Lerry,
 Charlie, Caloy, Henry, Jun,
 pati si Edjop na aking tinuya,
 oo, pati na rin si Ninoy na pinagdamutan ko ng tiwala.

silang hindi lamang mga pangalan sa lapida
kundi kakilala, kaibigan, kasama
sa litanya ng aking lumbay.

Hindi ko iniluluha ang kanilang pagkamatay.
Ang kamatayan para sa layuning wagas
ay bulaklak ng tagumpay,
tanglaw sa mabatong landas.

II

Nagiging sentimental ba ako?
Pasensiya, ginoo, ganito siguro ang minumulto.
Ganito ang nangyayari kapag
bumabagyo sa labas at walang magawa sa loob ng bahay,
at sa kalooban ay dalawang bato ang nag-uumpugan:
tungkulin at hangarin,
hangarin at tungkulin.
O sabihin nating
tungkulin sa iba at tungkulin
sa sarili. O
sabihin nating hangaring
maging langgam, nangangalap ng makakain
para sa kapwa langgam,
at hangaring maging tipaklong, salaginto,
kumakanta, nagniningning.

Marami na akong narating
sa mga oras na gising,
kung minsan ay nakikihalo
sa mga mano-mano at labulabo, kahit nangangalog
ang tuhod, at kung minsan,
namumulot ng lumot sa mga nalimutang ilog.
Kung saan-saan na ako nahiga't natulog:
damuhan, batuhan, matigas na lupa,
makitid na bangko, malapad na mesa,
sahig na tabla, may banig, walang banig,
sahig na semento, natatakpan lamang ng diyaryo,
silat-silat na sahig na kawayan,
tinatagos ng alimuom,
kinakalawang na tarima
sa seldang wala pang isang dipa ang bintana.
Ngayon ay nakalatag ako sa kutson,
nababalot ng kumot, nangangarap nang gising.

Hinahalinhan ng hininga
ang haginit ng hangin
habang ginugunita
silang wala na sa ating piling:
Emmanuel, kapatid;
Leo, bayaw;
Dodong, inaanak;
Eugene, Tony, Lorena, Lerry,
Charlie, Caloy, Henry, Jun,
pati na si Edjop na aking tinuya,
oo, pati na rin si Ninoy na pinagdamutan ko ng tiwala.
Sila'y nangarap din nang gising
subalit ang mga pangarap nila'y matalim na bituin.
Ang mga berdugo't panginoon
ay natakot sa kanilang mga pangarap.
Natakot na baka ang kanilang mga pangarap
ay magkatotoo.
At dahil dito sila'y wala na sa ating piling.

III

Alang-alang sa masaganang dugo
na bumulwak sa batok na pinasok ng punglo,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't nagsasawalang-kibo.

Alang-alang sa sampal,
suntok, dagok, kulata, pangunguryente ng bayag,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't nagkikibit-balikat.

Alang-alang sa masakit na hampas
ng batuta sa likod at tubo sa balakang,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't nagtutulug-tulugan.

Alang-alang sa alambreng tinik
na iginapos nang mahigpit sa tuhod at hita,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't nagwawalang-bahala.

Alang-alang sa pagkaladkad sa lansangan
ng bangkay na inihulog nang walang kabaong sa hukay,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't walang pakialam.

Alang-alang sa nagitlang mukha
ng buntis na tinadtad ng bala ang tiyan,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't nagmamaang-maangan.

Alang-alang sa damit na natigmak ng dugo
at pinaknit sa katawan ng ginahasang puri,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't nagtataingang-kawali.

Alang-alang sa nilalangaw na katawan
at pugot na ulong itinulos sa libis ng nayon,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't nag-uurong-sulong.

Alang-alang sa mga kamay na pinutol
para hindi na kailanman makapagpaawit ng gitara,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't nagtatakip ng mata.

Alang-alang sa tagilirang binuksan
at pinagpasakan ng utak mula sa biniyak na bungo,
kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't nakahalukipkip, nakayuko.

Kaawaan, patawarin, Panginoon,
ang mga berdugo't lahat kaming
naglalambitin sa balag ng alanganin,
sapagkat ang bayang naghahangad ng katarungan,
pagdating ng panahon ng paniningil ng utang,
pagdating ng panahong uulan ng luha at dugo,
ay baka hindi na marunong
maawa't magpatawad,
baka hindi na marunong maawa't magpatawad.